



**Universitat Autònoma
de Barcelona**

**Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia
Grau en Ciència Política i Gestió Pública**

**Treball de Fi de Grau
Resum executiu**

**Evolució del Sistema Universitari Espanyol:
Anàlisi a través de Paradigmes de Gestió Pública**

**Autor: Ferran Vicente Soler
Tutor: Oriol Bartomeus Bayès**

El treball de fi de grau titulat "Evolució del Sistema Universitari Espanyol: Anàlisi a través de Paradigmes de Gestió Pública", se centra en la transformació del sistema universitari a Espanya al llarg del temps, avaluat a través de tres paradigmes de gestió pública. Aquesta anàlisi es realitza mitjançant la revisió de quatre lleis clau: la Llei de 29 de juliol de 1943 sobre ordenació de la Universitat espanyola, la Llei orgànica 11/1983 de Reforma Universitària, la Llei orgànica 6/2001 d'Universitats, i la Llei orgànica 2/2023 del Sistema Universitari.

L'estudi es proposa examinar com el sistema universitari a Espanya ha evolucionat en resposta als canvis polítics i socials, reflectint en la seva normativa les característiques de tres paradigmes de gestió pública: l'Administració Pública Tradicional (APT), la Nova Gestió Pública (NGP) i l'Administració Pública Deliberativa (APD). La hipòtesi central sosté que cadascuna de les lleis esmentades s'alinea amb un d'aquests paradigmes, mostrant una transició des d'un model centralitzat i jeràrquic cap a un enfocament més participatiu i transparent. Concretament, la hipòtesi plantejada és que la Llei de 1943 s'alinea amb el paradigma de l'Administració Pública Tradicional (APT), donat el seu enfocament en la centralització, la jerarquia i el control estatal; les Lleis de 1983 i 2001 poden associar-se amb la Nova Gestió Pública (NGP) a causa de la seva inclinació cap a la descentralització i l'autonomia universitària; mentre que la Llei orgànica de 2023 podria classificar-se sota el paradigma de la Administració Pública Deliberativa (APD) pel seu èmfasi en la participació, la inclusió i la transparència.

La metodologia ocupada en el treball combina l'anàlisi documental amb l'aplicació d'un marc conceptual basat en els paradigmes de gestió pública esmentats. Les lleis són revisades en el seu context històric i polític, i s'identifiquen elements específics que permeten la seva classificació dins de cada paradigma. Per a establir el marc conceptual de l'estudi s'ha fet ús de bibliografia especialitzada en gestió pública.

La Llei de 1943, promulgada durant el règim franquista, es caracteritza per la centralització, la jerarquia i el control estatal, propis del paradigma de la APT. En aquest període, el sistema universitari estava fortament influenciat per la ideologia del règim, amb un control rígid sobre l'estructura administrativa, el currículum i la disciplina acadèmica. La universitat era vista com una extensió de l'Estat, amb una missió de transmissió del coneixement que incloïa components religiosos i patriòtics.

Amb la transició democràtica en la dècada de 1980, la Llei orgànica 11/1983 va marcar un canvi cap a la NGP, emfatitzant la descentralització, l'autonomia i la participació en la gestió universitària.

Aquesta llei va permetre a les universitats establir els seus propis estatuts i gestionar els seus recursos de manera independent, promovent una major flexibilitat i participació democràtica en la gestió universitària.

La Llei orgànica 6/2001 va consolidar l'enfocament de la NGP, subratllant l'eficiència, la competència i la descentralització. Va introduir mecanismes com el Consell Social i l'Agència Nacional d'Avaluació de la Qualitat i Acreditació (ANECA) per a assegurar la qualitat i el rendiment en el sistema universitari. A més, va fomentar la mobilitat d'estudiants i professors, alineant-se amb els principis d'eficiència i competitivitat de la NGP.

Finalment, la Llei orgànica 2/2023 representa un gir cap al paradigma de la APD, centrat en la participació, la inclusió i la transparència. Aquesta llei promou la col·laboració entre universitats i la societat civil, i fomenta la participació de la comunitat universitària en la presa de decisions. Es destaquen mecanismes participatius per a assegurar la igualtat d'oportunitats i la no discriminació, i es reforça la transparència en la gestió universitària.

En conclusió, l'estudi confirma la hipòtesi que les lleis universitàries clau reflecteixen l'evolució del sistema universitari espanyol i la seva relació amb els paradigmes de gestió pública. A través d'aquestes lleis, s'observa una progressió clara des d'un model centralitzat i jeràrquic cap a un més participatiu i descentralitzat, amb un major èmfasi en l'autonomia, la transparència i la col·laboració. Aquesta evolució suggereix que el sistema universitari espanyol està avançant cap a un model més obert i democràtic, d'acord amb les necessitats canviants de la societat i les demandes d'un entorn universitari modern.

Bibliografía

1. BOE-A-1943-7181 Ley de 29 de julio de 1943 sobre ordenación de la Universidad española. (s.f.). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1943-7181>
2. BOE-A-1983-23432 Ley Orgánica 11/1983, de 25 de agosto, de Reforma Universitaria. (s.f.). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1983-23432>
3. BOE-A-2001-24515 Ley Orgánica 6/2001, de 21 de diciembre, de Universidades. (s.f.). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2001-24515>
4. BOE-A-2023-7500 Ley Orgánica 2/2023, de 22 de marzo, del Sistema Universitario. (s.f.). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2023-7500>
5. Brugué, J., Amorós, M., & Goma, R. (1994). La Administración Pública y sus clientes: ¿Moda organizativa u opción ideológica? Gestión y Análisis de Políticas Públicas/Gestión y Análisis de Políticas Públicas, 33-46. <https://doi.org/10.24965/gapp.v0i1.6>
6. Brugué, Q. (1996) “La dimensión democrática de la Nueva Gestión Pública”, Gestión y Análisis de Políticas Públicas, núm. 5-6.
7. Brugué, Q. (2004) “Modernizar la Administración. Burocracia, Nueva Gestión Pública y Administración Deliberativa”, Revista del CLAD Reforma y Democracia, núm. 29.
8. Brugué, Q. (2023, 2 septiembre). Paradoxes universitàries | política&prosa. Política&Prosa. <https://politicaprosa.com/paradoxes-universitaries>
9. Gunn (1996) “Perspectives on public management”. Text traduït a Text traduït a Brugué, Q., Subirats, J. (1996) Lecturas de Gestión Pública. Madrid: INAP. “La gestión en el ámbito público” PP. 39-56
10. Hood, C. (1991). A PUBLIC MANAGEMENT FOR ALL SEASONS? Public Administration, 69(1), 3-19. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9299.1991.tb00779.x>
11. Mellón, J.A. (2018) Sistema Político español. 2nd edn. Edited by R.V.J. Ma. Barcelona: Huygens Editorial.
12. Pollitt, C., & Bouckaert, G. (2004). Public Management Reform: A Comparative analysis. RePEc: Research Papers in Economics. <http://ci.nii.ac.jp/ncid/BA67830427>
13. Wilson, W. (1887). The study of administration. Political Science Quarterly, 2(2), 197-222. <https://doi.org/10.2307/2139277>